

21994A1223(05)

23.12.1994.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 336/40

LĪGUMS PAR SANITĀRO UN FITOSANITĀRO PASĀKUMU PIEMĒROŠANU

DALĪBVALSTIS,

Apliecinot, ka nevienu Dalībvalsti nedrīkst kavēt pieņemt vai īstenot pasākumus, kas ir nepieciešami, lai aizsargātu cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvību vai veselību, ar noteikumu, ka šie pasākumi netiek izmantoti tādā veidā, kas radītu patvaļīgu vai neattaisnotu diskrimināciju starp Dalībvalstīm, kurās pārsvarā ir vienādi apstākļi, vai arī kā slēptus starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus;

Vēloties uzlabot cilvēku un dzīvnieku veselību, un fitosanitāro situāciju visās Dalībvalstīs;

Atzīmējot, ka sanitārie un fitosanitārie pasākumi parasti tiek piemēroti uz divpusējo līgumu vai protokolu pamata;

Vēloties izveidot noteikumu un disciplīnu daudzpusīgu struktūru, lai pārraudzītu sanitāro un fitosanitāro pasākumu izstrādāšanu, pieņemšanu un īstenošanu, ar nolūku mazināt to negatīvo ietekmi uz tirdzniecību;

Atzīstot svarīgo ieguldījumu, ko šajā sakarā var dot starptautiskie standarti, norādījumi un rekomendācijas;

Vēloties vēl vairāk veicināt saskaņotu sanitāro un fitosanitāro pasākumu izmantošanu starp Dalībvalstīm uz starptautisko standartu, norādījumu un rekomendāciju pamata, ko izstrādājušas attiecīgās starptautiskās organizācijas, tai skaitā *Codex Alimentarius* Komisija, Starptautiskais Epizootijas birojs un attiecīgās starptautiskās un reģionālās organizācijas, kas darbojas Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas ietvaros, tajā pašā laikā neprasot Dalībvalstīm mainīt pastāvošo cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības aizsardzības līmeni;

Atzīstot, ka jaunattīstības Dalībvalstīm var rasties īpašas grūtības, ievērojot importētāju Dalībvalstu izstrādātos sanitāros un fitosanitāros pasākumus, un tā rezultātā – grūtības tirgus pieejā, kā arī sanitāro un fitosanitāro pasākumu izstrādāšanā un ieviešanā to teritorijās, kā arī vēlmē palīdzēt šajā jomā;

Tādēļ, vēloties izstrādāt noteikumus GATT (Vispārējā vienošanās par tirdzniecību un tarifem) 1994. gada attiecīgo nosacījumu, un

jo īpaši XX b) panta nosacījumu piemērošanai attiecībā uz sanitāro un fitosanitāro pasākumu izmantošanu, ⁽¹⁾,

VIENOJAS PAR TURPMĀKO.

1. pants

Vispārējie nosacījumi

1. Šis Līgums attiecas uz visiem sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, kas var tieši vai netieši ietekmēt starptautisko tirdzniecību. Šādi pasākumi jāizstrādā un jāievieš saskaņā ar šī Līguma nosacījumiem.
2. Šajā Līgumā tiek piemērotas A pielikumā ietvertās definīcijas.
3. Pielikumi ir šī Līguma neatņemamas sastāvdaļas.
4. Nekas šajā Līgumā neietekmēs Dalībvalstu tiesības saskaņā ar Līgumu par tehniskām barjerām tirdzniecībā, attiecībā uz pasākumiem, kas nav iekļauti šajā Līgumā.

2. pants

Pamattiesības un pamatpienākumi

1. Dalībvalstīm ir tiesības veikt sanitāros un fitosanitāros pasākumus, kas nepieciešami cilvēku, dzīvnieku vai augu veselības vai dzīvības aizsardzībai, ar nosacījumu, ka šādi pasākumi nav pret-runā ar šī Līguma nosacījumiem.
2. Dalībvalstīm jānodrošina, lai jebkuri sanitārie un fitosanitārie pasākumi tiktu piemēroti tikai tiktāl, cik tas nepieciešams cilvēku, dzīvnieku vai augu veselības vai dzīvības aizsardzībai, lai tie būtu pamatoti uz zinātniskiem principiem un netiktu saglabāti bez pietiekamiem zinātniskiem pierādījumiem, izņemot 5. panta 2. punkta nosacījumus.
3. Dalībvalstīm jānodrošina, lai to sanitārie un fitosanitārie pasākumi patvaļīgi vai neattaisnoti nediskriminētu tās Dalībvalstis,

(1) Šajā Līgumā atsauce uz XX b) pantu ietver arī šī panta virsrakstu.

kurās pastāv identiski vai līdzīgi apstākļi; tas attiecas uz pašu valstu teritoriju, kā arī citām Dalībvalstu teritorijām. Sanitāros un fitosanitāros pasākumus nedrīkst izmantot tādā veidā, ka varētu rasties slēpts starptautiskās tirdzniecības ierobežojums.

4. Sanitārie un fitosanitārie pasākumi, kas atbilst attiecīgajiem šī Līguma nosacījumiem, jāpieņem saskaņā ar pastāvošām Dalībvalstu saistībām, kas atbilst GATT 1994 nosacījumiem attiecībā uz sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, īpaši XX b) panta nosacījumiem.

3. pants

Saskaņošana

1. Lai saskaņotu sanitāros un fitosanitāros pasākumus pēc iespējas plašākā apjomā, Dalībvalstīm jāizstrādā savi sanitārie un fitosanitārie pasākumi, vadoties no starptautiskajiem standartiem, norādījumiem vai rekomendācijām, ja tādi ir, izņemot tos gadījumus, kad šis Līgums nosaka citādus noteikumus, īpaši 3. punktā.

2. Sanitārie un fitosanitārie pasākumi, kas atbilst starptautiskajiem standartiem, norādījumiem vai rekomendācijām, ir jāuzskata par nepieciešamiem, lai aizsargātu cilvēku, dzīvnieku vai augu veselību vai dzīvību, un tiek uzskatīts, ka tie ir atbilstoši šim Līgumam un GATT 1994.

3. Dalībvalstis var ieviest vai saglabāt tādus sanitāros un fitosanitāros pasākumus, kas veicinātu augstāku sanitāro vai fitosanitāro aizsardzību, nekā to varētu panākt ar pasākumiem, kas pamatojas uz attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem, norādījumiem vai rekomendācijām, ja tiem ir zinātnisks pamatojums, vai arī saskaņā ar sanitāro un fitosanitāro aizsardzības līmeni, kādu Dalībvalsts nosaka par piemērotu saskaņā ar attiecīgajiem 5. panta 1. - 8. punktu nosacījumiem⁽¹⁾. Neskatoties uz augšminēto, visi pasākumi, kas rezultātā sasniedz sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeni, kas atšķiras no tā, kāds tiktu panākts ar pasākumiem, kas, pamatojas uz starptautiskajiem standartiem,

(1) 3. panta 3. punkta izpratnē zinātnisks pamatojums pastāv tad, ja, pamatojoties uz pieejamās zinātniskās informācijas pārbaudi un novērtējumiem saskaņā ar attiecīgajiem šī Līguma nosacījumiem, Dalībvalsts nolemj, ka attiecīgie starptautiskie standarti, norādījumi vai rekomendācijas ir nepietiekami, lai panāktu vajadzīgo sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeni.

norādījumiem vai rekomendācijām, nedrīkst būt pretrunā ar citiem šī Līguma nosacījumiem.

4. Dalībvalstīm, savu iespēju robežās, visā pilnībā jāiesaistās attiecīgajās starptautiskajās organizācijās un to pakļautajās institūcijās, īpaši *Codex Alimentarius* Komisijā, Starptautiskajā Epizootikas birojā, un starptautiskajās un reģionālajās organizācijās, kuras darbojas Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas ietvaros, lai šajās organizācijās veicinātu standartu, norādījumu un rekomendāciju pilnveidošanu un regulāru pārskatu visos sanitāro un fitosanitāro pasākumu aspektos.

5. Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komisijai, kuru paredz 12. panta 1. un 4. punkts (šajā Līgumā dēvēta par "Komisiju"), jāizstrādā procedūra, lai pārbaudītu starptautiskās saskaņošanas procesu un sadarbības koordināciju ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām.

4. pants

Līdzvērtība

1. Dalībvalstīm jāatzīst citu Dalībvalstu sanitārie vai fitosanitārie pasākumi kā līdzvērtīgi, pat ja tie atšķiras no pašu izstrādātajiem, vai tiem, ko izmanto citas Dalībvalstis, kas tirgojas ar to pašu produkciju, ja eksportētāja Dalībvalsts objektīvi pārliecina importētāju Dalībvalsti, ka tās izstrādātie pasākumi sasniedz importētājas Dalībvalstis attiecīgo sanitāro vai fitosanitāro aizsardzības līmeni. Ja importētāja Dalībvalsts šādā gadījumā pieprasa veikt inspekciju, pārbaudi vai citas attiecīgas procedūras, tās atbilstoši iespējām ir jānodrošina.

2. Pēc lūguma, Dalībvalstīm jāiesaistās konsultācijās ar mērķi panākt divpusēju vai daudzpusēju vienošanos par noteiktu sanitāro vai fitosanitāro pasākumu savstarpējās līdzvērtības atzīšanu.

5. pants

Riska novērtēšana un attiecīgā sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeņa noteikšana

1. Dalībvalstīm jānodrošina, lai to sanitārie vai fitosanitārie pasākumi pamatotos uz novērtējumu, atbilstoši pastāvošiem apstākļiem un riskam cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvībai vai veselībai, ņemot vērā, riska novērtēšanas tehniku, kādu izstrādājušas attiecīgās starptautiskās organizācijas.

2. Riska novērtēšanā Dalībvalstīm jāņem vērā esošie zinātniskie pierādījumi, būtiskās norises un ražošanas metodes, attiecīgās inspekcijas, pārbaudes, paraugu ņemšanas un pārbaūžu metodes, konkrētu slimību vai kaitēkļu izplatība, kaitēkļu vai slimību esamība brīvajos rajonos, attiecīgie ekoloģiskie un vides apstākļi, karantīna vai citi apstrādes veidi.

3. Novērtējot risku dzīvnieku vai augu dzīvībai vai veselībai un nosakot pasākumu, kas veicams, lai panāktu piemērotu sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeni pret šādu risku, Dalībvalstīm jāņem vērā arī būtiski ekonomiskie faktori: potenciālais kaitējums, kas rodas ražošanā vai realizācijā, ja produkciju ievie valstī, vai kaitēkļu un slimību rašanās un izplatīšanās rezultātā; pārbaudes un kaitēkļu iznīcināšanas izmaksas importētājās Dalībvalsts teritorijā; kā arī alternatīvo pasākumu attiecīgo izmaksu lietderīgums riska samazināšanai.

4. Nosakot piemēroto sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeni, Dalībvalstīm jāņem vērā mērķis samazināt tā negatīvo ietekmi uz tirdzniecību.

5. Ja mērķis ir panākt atbilstošu sanitārās un fitosanitārās aizsardzības līmeņa koncepcijas ieviešanu, kas novērstu risku cilvēku un dzīvnieku dzīvībai un veselībai, kā arī kaitējumu augu valstij, tad katrai Dalībvalstij ir jāizvairās no patvaļīgas vai neattaisnotas rīcības dažādās situācijās, vadoties tikai no saviem vērtējumiem, jo tie var izsaukt citu valstu diskrimināciju vai slēptu starptautiskās tirdzniecības ierobežojumu. Dalībvalstīm jāsadarbojas Komitejā, saskaņā ar 12. panta 1., 2. un 3. punktiem, lai izstrādātu norādījumus tālākai šī uzdevuma praktiskai izpildīšanai. Izstrādājot norādījumus, Komitejai jāņem vērā visi būtiskie faktori, tai skaitā ārkārtējā rakstura risks cilvēka veselībai, kādam cilvēki sevi pakļauj brīvprātīgi.

6. Neskatoties uz 3. panta 2. punkta nosacījumiem, nosakot vai saglabājot sanitārās vai fitosanitārās pasākumus, atbilstoša sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeņa sasniegšanai, Dalībvalstīm jānodrošina, lai šādi pasākumi neierobežo tirdzniecību vairāk nekā tas nepieciešams, lai panāktu šo valstu attiecīgo sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeni, ņemot vērā tehniskās un ekonomiskās iespējas ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ 5. panta 6. punkta izpratnē, pasākums nerada lielāku tirdzniecības ierobežojumu, nekā nepieciešams, ja vien nepastāv cits pasākums, kas ir saprātīgi izmantojams, ņemot vērā tehniskās un ekonomiskās iespējas, kas nodrošina piemērotu sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeni un ievērojami mazāk ierobežo tirdzniecību.

7. Gadījumos, kad attiecīgie zinātniskie pētījumi nav pietiekami, Dalībvalsts var ieviest pagaidu sanitārās vai fitosanitārās pasākumus, pamatojoties uz pieejamo pamatinformāciju, tai skaitā informāciju no attiecīgajām starptautiskām organizācijām, kā arī informāciju par sanitārajiem vai fitosanitārajiem pasākumiem, kurus izmanto citas Dalībvalstis. Šādos gadījumos Dalībvalstīm jāmēģina iegūt papildus informāciju, kas nepieciešama objektīvai riska novērtēšanai, lai saprātīgā laika periodā attiecīgi pārskatītu sanitārās vai fitosanitārās pasākumus.

8. Kad Dalībvalstij rodas pamatota pārliecība, ka specifisks sanitārais vai fitosanitārais pasākums, ko ieviesusi vai saglabā cita Dalībvalsts, ierobežo vai potenciāli var ierobežot tās eksportu, un nebalstās uz attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem, norādījumiem vai rekomendācijām, vai arī šādi standarti, norādījumi vai rekomendācijas nepastāv, Dalībvalsts var pieprasīt paskaidrojumu šādam sanitārajam vai fitosanitārajam pasākumam, un Dalībvalstij, kas šo pasākumu piemēro, paskaidrojums ir jāsniedz.

6. pants

Piemērošanās reģionālajiem apstākļiem, ieskaitot teritorijas, kas brīvas no kaitēkļiem vai slimībām, kā arī teritorijas ar zemu kaitēkļu vai slimību izplatības līmeni

1. Dalībvalstīm jānodrošina, lai to sanitārie vai fitosanitārie pasākumi būtu piemēroti teritoriju sanitārajiem vai fitosanitārajiem raksturojumiem – vai nu visai valstij, valsts apgabalam, vairākām valstīm pilnībā vai to apgabaliem – kur produkts ir izcēlies un uz kuriem tas tiek nosūtīts. Novērtējot reģiona sanitāro vai fitosanitāro raksturojumu, Dalībvalstīm, jāņem vērā, cita starpā, specifisku slimību vai kaitēkļu izplatības līmenis, iznīcināšanas vai kontroles programmu esamība, kā arī attiecīgie kritēriji vai norādījumi, kuras var izstrādāt attiecīgās starptautiskās organizācijas.

2. Dalībvalstīm īpaši jāatzīst koncepcija par teritorijām, kurās nav kaitēkļu vai slimības, vai kurās ir zems kaitēkļu un slimību izplatības līmenis. Šādu teritoriju noteikšanai jāpamatojas uz tādiem faktoriem, kā ģeogrāfija, ekosistēmas, epidemioloģiskā uzraudzība un sanitārās vai fitosanitārās kontroles efektivitāte.

3. Dalībvalstīm – eksportētājām, kas apgalvo, ka rajoni to teritorijās ir brīvi no kaitēkļiem un slimībām, vai arī ir teritorijas, kurās ir zems kaitēkļu un slimību izplatības līmenis, jānodrošina visi

nepieciešamie objektīvie pierādījumi importētājai Dalībvalstij, ka šādas teritorijas ir un tās varētu palikt brīvas no slimībām un kaitēkļiem, vai arī tajās saglabāsies zems kaitēkļu un slimību izplatības līmenis. Šajā nolūkā, pēc importētājas Dalībvalsts lūguma, tai jānodrošina saprātīga pieeja inspekciju, pārbažu un citu nepieciešamo procedūru veikšanai.

7. pants

Atklātība

Dalībvalstīm jāziņo par visām izmaiņām to sanitārajos un fitosanitārajos pasākumos un jānodrošina informācija par to sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem saskaņā ar B Pielikuma nosacījumiem.

8. pants

Kontroles, inspekcijas un novērtēšanas procedūras

Dalībvalstīm jāievēro C Pielikuma nosacījumi kontroles, inspekcijas un novērtēšanas procedūru izmantošanā, ieskaitot nacionālās sistēmas, kuras apstiprina konservantu lietošanu, kā arī to pieļaujamus daudzumus pārtikas produktos, dzērienos vai lopbarībā, un visādā veidā jānodrošina, lai to darbība atbilstu šī Līguma nosacījumiem.

9. pants

Tehniskā palīdzība

1. Dalībvalstis vienojas veicināt tehniskās palīdzības sniegšanu citām Dalībvalstīm, īpaši jaunattīstības Dalībvalstīm, vai nu divpusēji vai ar attiecīgo starptautisko organizāciju palīdzību. Šāda palīdzība, cita starpā, var būt pārstrādes tehnoloģijas jomā, izpētē un infrastruktūrā, tai skaitā nacionālo regulējošo institūciju izveidošana. Palīdzība var būt rekomendāciju, kredītu, ziedojumu un dotāciju veidā, ar mērķi nodrošināt šīs valsis ar tehnisko ekspertīzi, apmācību un iekārtām, lai tās varētu piemēroties un ievērot sanitāros vai fitosanitāros pasākumus, kas nepieciešami, lai sasniegtu attiecīgo sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeni to eksporta tirgos.

2. Ja nepieciešamas ievērojamas investīcijas, lai eksportētāja jaunattīstības Dalībvalsts izpildītu importētājas Dalībvalsts sanitārās vai fitosanitārās prasības, tad pēdējai jāapsver iespēja nodrošināt

tādu tehnisko palīdzību, kas ļautu jaunattīstības Dalībvalstij uzturēt un paplašināt tās iespējas attiecīgā produkta tirgus pieejamībai.

10. pants

Īpaša un diferencēta pieeja

1. Izstrādājot un piemērojot sanitāros vai fitosanitāros pasākumus, Dalībvalstīm jāņem vērā jaunattīstības Dalībvalstu īpašās vajadzības un īpaši vismazāk attīstīto Dalībvalstu vajadzības.

2. Ja attiecīgais sanitārais vai fitosanitārais aizsardzības līmenis pieļauj pakāpenisku jaunu sanitāro vai fitosanitāro pasākumu ieviešanu, jaunattīstības Dalībvalstīm jādod ilgāks laika periods prasību izpildīšanai, attiecībā uz šo valstu interesējošo produktu, lai nodrošinātu šo valstu produkcijas eksporta iespējas.

3. Lai nodrošinātu jaunattīstības Dalībvalstu iespēju izpildīt šī Līguma prasības, Komiteja ir pilnvarota piešķirt šīm valstīm, pēc to pieprasījuma, īpašus atvieglojumus, uz noteiktu laiku atbrīvojot tās no visām vai daļējam Līgumā paredzētajām saistībām, ņemot vērā to finansiālās, tirdzniecības un attīstības vajadzības.

4. Dalībvalstīm jāatbalsta un jāveicina jaunattīstības Dalībvalstu aktīva piedalīšanās attiecīgajās starptautiskajās organizācijās.

11. pants

Konsultācijas un strīdu noregulēšana

1. GATT1994 XXII un XXIII pantu noteikumi, kas tiek detalizēti izskaidroti un tiek piemēroti saskaņā ar Vienošanās par strīdu noregulēšanu, attiecas uz konsultācijām un strīdu noregulēšanu šī Līguma ietvaros, ja nav īpaši noteikta cita kārtība.

2. Strīdā, atbilstoši šim Līgumam, kas skar zinātniskus vai tehniskus jautājumus, panelim jāgriežas pēc ekspertu padoma, kurus konsultācijām ir izvēlējušās abas strīdā iesaistītās puses. Šajā sakarā panelis var, kad tas uzskata par piemērotu, izveidot tehnisko konsultantu/ekspertu grupu, vai konsultēties ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām, pēc ik vienas no strīdus pusēm lūguma vai arī pēc savas iniciatīvas.

3. Nekas šajā Līgumā nedrīkst ierobežot Dalībvalstu tiesības saskaņā ar citiem starptautiskajiem līgumiem, ieskaitot tiesības vērsties pie citu starptautisko organizāciju labas gribas pakalpojumiem vai strīdu noregulēšanas mehānismiem, vai mehānismiem, kas noteikti jebkāda starptautiskā līguma ietvaros.

12. pants

Administrācija

1. Ar šo tiek nodibināta Sanitāro un Fitosanitāro Pasākumu Komiteja, lai nodrošinātu regulāru konsultāciju forumu. Tai jāveic nepieciešamās funkcijas, lai īstenotu šī Līguma nosacījumus un veicinātu tā mērķu sasniegšanu, īpaši attiecībā uz saskaņotību. Komitejā pieņem lēmumus pēc konsensusa principa.

2. Komitejai jāpopularizē un jāveicina *ad hoc* konsultācijas vai pārrunas starp Dalībvalstīm par specifiskiem sanitārajiem vai fitosanitārajiem jautājumiem. Komitejai jāveicina starptautisko standartu, norādījumu vai rekomendāciju pielietošana Dalībvalstu vidū, un šajā sakarībā jāapmaksā tehniskās konsultācijas un apmācības, ar mērķi paaugstināt koordināciju un integrāciju starp starptautiskām un nacionālām sistēmām, kā arī jāvienojas par konservantu lietošanu un to pieļaujamo devu pārtikas produktos, dzērienos un lopbarībā.

3. Komitejai jāuztur cieši kontakti ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām sanitārās un fitosanitārās aizsardzības jomā, īpaši ar *Codex Alimentarius* Komisiju, Starptautiskās epizootijas biroju un Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas sekretariātu, ar mērķi nodrošināt vislabākās zinātniskās un tehniskās konsultācijas šī Līguma administrācijā un novērstu nevajadzīgu veikto pasākumu dubultošanu.

4. Komitejai jāizstrādā procedūra starptautiskās saskaņošanas procesu, kā arī starptautisko standartu, norādījumu vai rekomendāciju izmantošanas uzraudzībai. Šajā nolūkā Komitejai sadarbībā ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām jā sastāda starptautisko standartu, norādījumu vai rekomendāciju saraksts attiecībā uz sanitārajiem vai fitosanitārajiem pasākumiem, kuriem, pēc Komitejas ieskatiem, ir vislielākā ietekme uz tirdzniecību. Sarakstā jāietver norādes par tām Dalībvalstīm, kuras importējot produktus, izmanto starptautiskos standartus, norādījumus vai rekomendācijas, vai uz kuru pamata importa produkti, atbilstoši šiem standartiem, var iegūt pieeju viņu tirgiem. Gadījumos, ja Dalībvalsts neizmanto starptautiskos standartus, norādījumus vai rekomendācijas importā, tai jādod norādījumi, norādot iemeslu, it sevišķi tajā gadījumā, ja tā uzskata, ka standarta prasības nav pietiekoši augstā līmenī, lai nodrošinātu attiecīgo sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmeni. Ja Dalībvalsts pārskata savu nostāju pēc tam, kad tā noraidījusi kāda standarta, norādījuma vai rekomendācijas izmantošanu importa nosacījumiem, tai jānodrošina šādas rīcības pamatojums un jāinformē par to Sekretariāts, kā arī attiecīgās starptautiskās organizācijas, izņemot tos gadījumus, kad šāds paziņojums vai paskaidrojums tiek sniegts saskaņā ar B Pielikuma procedūru.

5. Lai izvairītos no pasākumu liekas dublēšanas, Komiteja var pēc vajadzības pieņemt lēmumu par tādā kārtībā iegūtas informācijas izmantošanu, īpaši attiecībā uz paziņojumu sniegšanu, kāda ir noteikta attiecīgajās starptautiskajās organizācijās.

6. Komiteja pēc vienas Dalībvalsts iniciatīvas var pa saviem kanāliem aicināt attiecīgās starptautiskās organizācijas vai to pakļautās organizācijas pārskatīt specifiskus jautājumus attiecībā uz kādu noteiktu standartu, norādījumu vai rekomendāciju, ieskaitot pamatojumu paskaidrojumiem par to nepielietošanu saskaņā ar 4. punktu.

7. Komitejai jāpārskata šī Līguma darbība un īstenošana trīs gadus pēc PTO Līguma spēkā stāšanās datuma, un pēc tam atkārtībā no nepieciešamības. Ja nepieciešams, Komiteja var iesniegt Preču tirdzniecības padomei priekšlikumus grozīt šī Līguma tekstu, ņemot vērā, cita starpā, tā īstenošanā iegūto pieredzi.

13. pants

Īstenošana

Dalībvalstis ir pilnībā atbildīgas saskaņā ar šo Līgumu par visu tajā noteikto pienākumu ievērošanu. Dalībvalstīm jāizstrādā un jāīsteno nepieciešamie pasākumi un metodes, lai atbalstītu šī Līguma nosacījumu ievērošanu no to organizāciju puses, kuras nav centrālās valsts varas iestādes. Dalībvalstīm jāveic pārdomāti iespējamie pasākumi, lai nodrošinātu, ka nevalstiskās institūcijas to teritorijā, kā arī reģionālās organizācijas, kurās attiecīgās institūcijas to teritorijā ir dalībnieces, ievērotu attiecīgos šī Līguma nosacījumus. Turklāt Dalībvalstis nedrīkst veikt pasākumus, kuru rezultātā, tieši vai netieši, tiktu pieprasīts, vai veicināts, ka šādas reģionālās vai sabiedriskās institūcijas, vai arī pašvaldību institūcijas, rīkotos tādā veidā, kas nav saskaņā ar šī Līguma nosacījumiem. Dalībvalstīm jānodrošina, ka nevalstisko organizāciju pakalpojumi sanitāro vai fitosanitāro pasākumu īstenošanā tiek izmantoti tikai tajā gadījumā, ja tās izpilda šī Līguma prasības.

14. pants

Nobeiguma nosacījumi

Vismazāk attīstītās Dalībvalstis var atlikt uz pieciem gadiem pēc PTO Līguma spēkā stāšanās datuma šī Līguma nosacījumu piemērošanu attiecībā uz tiem sanitārajiem vai fitosanitārajiem

pasākumiem, kuri ietekmē importu vai importētās preces. Citas jaunattīstības Dalībvalstis var uzsākt šī Līguma nosacījumu piemērošanu divus gadus pēc PTO līguma stāšanās spēkā, izņemot 5. panta 8. punktu un 7. pantu, attiecībā uz to pastāvošajiem

sanitārajiem vai fitosanitārajiem pasākumiem, kas ietekmē importu vai importētās preces, kur to ātrāku ieviešanu kavē tehniskās ekspertīzes, tehniskās infrastruktūras vai resursu trūkums.

A PIELIKUMS

DEFINĪCIJAS ⁽¹⁾

1. *Sanitārais vai fitosanitāra pasākums* ir jebkurš pasākums, kas tiek piemērots:
 - a) lai aizsargātu dzīvnieku vai augu dzīvību vai veselību Dalībvalsts teritorijā no riska, ko izraisa kaitēkļi, slimību pārnēsātāji organismi vai slimību izraisītāji organismi, to ieviešanās vai izplatīšanās;
 - b) lai aizsargātu cilvēku vai dzīvnieku dzīvību vai veselību Dalībvalsts teritorijā no riska, ko izraisa konservanti, piesārņojošas vielas, toksīni vai slimību izraisītāju organismi pārtikā, dzērienos vai lopbarībā;
 - c) lai aizsargātu cilvēka dzīvību vai veselību Dalībvalsts teritorijā no riska, ko izraisa dzīvnieku, augu vai produktu pārnēsātās slimības, vai kaitīgo organismu iekļūšana, ieviešanās vai izplatīšanās; vai arī
 - d) lai novērstu vai ierobežotu kaitējumu Dalībvalsts teritorijā, kas rodas no kaitēkļu iekļūšanas, ieviešanās vai izplatīšanās.

Sanitārie vai fitosanitārie pasākumi ietver visus attiecīgos likumus, rīkojumus, noteikumus, prasības un procedūras, kā arī galaprodukcijas kritērijus, apstrādi un ražošanas metodes; pārbaudes, inspekcijas, sertifikācijas un novērtēšanas procedūras; karantīnas apstrādes, ietverot attiecīgās prasības, kas saistītas ar dzīvnieku vai augu transportēšanu, kā arī barību, kas nepieciešama to dzīvības uzturēšanai transportēšanas laikā; attiecīgo statistisko metožu nodrošinājumu, paraugu ņemšanu un riska novērtēšanas metodes; kā arī iesaiņošanas un etiķešu uzlīmēšanas prasības, kas cieši saistītas ar pārtikas krājumu drošību.

2. *Saskaņošana* — dažādām Dalībvalstīm kopīgu sanitāro un fitosanitāro pasākumu izstrādāšana, novērtēšana un ieviešana.
3. *Starptautiskie standarti, norādījumi un rekomendācijas*
 - a) par pārtikas produktu drošību – standarti, norādījumi un rekomendācijas, kuras noteikusi *Codex Alimentarius* Komisija attiecībā uz konservantiem, veterināro medikamentu un pesticīdu pārpalikumiem, piesārņojošām vielām, to analīzes un paraugu ņemšanas metodēm, kā arī kodeksi un pamatnorādes par higiēnas ievērošanu;
 - b) par dzīvnieku veselību un zoonozēm – standarti, norādījumi un rekomendācijas, kas izstrādātas Starptautiskā Epizootijas biroja vadībā;
 - c) par augu veselību – starptautiskie standarti, norādījumi un rekomendācijas, kas izstrādāti Starptautiskā augu aizsardzības līguma Sekretariāta vadībā, sadarbībā ar reģionālajām organizācijām, kas darbojas Starptautiskā augu aizsardzības līguma ietvaros;

⁽¹⁾ Šo definīciju izpratnē jēdziens “dzīvnieks” ietver arī zivis un savvaļas faunu; jēdziens “augi” ietver arī mežus un savvaļas floru; jēdziens “kaitēkļi” ietver nezāles; jēdziens “piesārņojošas vielas” ietver pesticīdu un veterināro medikamentu atliekas un nezināmas izcelsmes vielas.

- d) par jautājumiem, kuri neatrodas iepriekšminēto organizāciju pārziņā – par piemērotiem standartiem, norādījumiem un rekomendācijām, kuras ir izplatījušas citas atbilstošas starptautiskas organizācijas un kuras atbilstoši Komitejas norādījumiem atvērta visu Dalībvalstu dalībai.
4. *Riska novērtēšana* — slimību vai kaitēkļu iekļūšanas, ieviešanās vai izplatīšanās novērtējums importētājās Dalībvalsts teritorijā, saskaņā ar attiecīgajiem sanitārajiem vai fitosanitārajiem pasākumiem, kurus varētu pielietot, un ar to saistītās potenciālās bioloģiskās un ekonomiskās sekas; vai arī potenciāli negatīvo seku novērtēšana cilvēku un dzīvnieku veselībai, ko rada pārtikai, dzērieniem vai lopbarībai pievienotie konservanti, kaitīgās vielas, vai arī toksīnu un slimību izraisītāju organismu klātbūtne.
5. *Piemērotākais sanitārās vai fitosanitārās aizsardzības līmenis* — aizsardzības līmenis, kādu par piemērotu uzskata Dalībvalsts, kas noteikusi sanitāros vai fitosanitāros pasākumus cilvēku, dzīvnieku vai augu veselības vai dzīvības aizsardzībai tās teritorijā.

PIEZĪME: Daudzas Dalībvalstis šo jēdzienu dēvē par — “pieņemamā riska līmeni”.

6. *Teritorija, kas brīva no kaitēkļiem vai slimībām* — teritorija, kuru pārbaudījušas kompetentas valsts institūcijas – vai nu visa valsts, valsts daļa, vairākas valstis pilnībā vai to daļas, kur nav atrodami specifiski kaitēkļi vai slimības.

PIEZĪME: Teritorija, kas brīva no kaitēkļiem vai slimībām var aptvert, vai arī to var ietvert valsts daļa, kā arī tā var atrasties blakus valsts daļai vai ģeogrāfiskam rajonam, kas savukārt ietver vairāku valstu visu vai daļēju teritoriju – kurā ir sastopams specifisks kaitēklis vai slimība, bet šī teritorija ir pakļauta reģionāliem kontroles pasākumiem, tādiem kā, aizsardzības nodrošināšana, uzraudzība un buferzonu izveidošana, kas ierobežo vai palīdz iznīcināt minēto kaitēkli vai slimību.

7. *Teritorija ar zemu kaitēkļu un slimību izplatības līmeni* — teritorija, kas ir vai nu visa valsts, valsts daļa, vairākas valstis pilnībā vai to daļas, kur specifisks kaitēklis vai slimība sastopami zemā izplatības līmenī, kā to noteikušas kompetentas valsts iestādes, un tās ir pakļautas efektīviem uzraudzības, apkarošanas vai ierobežošanas pasākumiem.

B PIELIKUMS

SANITĀRO UN FITOSANITĀRO NOTEIKUMU ATKLĀTĪBA

Noteikumu publicēšana

1. Visām Dalībvalstīm jānodrošina, lai visi pieņemtie sanitārie un fitosanitārie noteikumi ⁽¹⁾ tiktu nekavējoties publicēti, tādā veidā, radot iespēju ieinteresētajām Dalībvalstīm ar tiem iepazīties.
2. Dalībvalstīm jānodrošina zināms laika periods, izņemot ārkārtējus apstākļus, starp sanitāro vai fitosanitāro noteikumu publicēšanu un to spēkā stāšanās laiku, lai ražotājiem eksportējošās Dalībvalstīs, un īpaši jaunattīstības Dalībvalstīs, būtu iespējams piemērot savu produkciju un ražošanas metodes importētājās Dalībvalstīs prasībām.

Pieprasījuma punkti

3. Katrai Dalībvalstij jāizveido vismaz viens pieprasījuma punkts, kas būtu atbildīgs par atbilžu nodrošināšanu uz visiem ieinteresēto Dalībvalstu attiecīgajiem jautājumiem, kā arī nodrošinātu dokumentus, kas attiecas uz:
 - a) jebkuriem sanitārajiem vai fitosanitārajiem noteikumiem, kas pieņemti vai ierosināti tās teritorijā;
 - b) ikvienu kontroles un inspekcijas procedūru, ražošanu un karantīnas apstrādi, pesticīdu pieļaujamiem daudzumiem un konservantu noteikšanas procedūrām pārtikā, kas ir spēkā tās teritorijā;
 - c) riska novērtēšanas procedūrām, vērā ņemamiem faktoriem, kā arī piemērotā sanitārā vai fitosanitārā aizsardzības līmeņa noteikšanu;
 - d) Dalībvalstu dalību vai piedalīšanos attiecīgajās starptautiskajās un reģionālajās sanitārajās un fitosanitārajās organizācijās un sistēmās, kā arī par divpusējām un daudzpusējām vienošanām un norunām šī Līguma ietvaros un šo vienošanos un norunu publikācijām.
4. Dalībvalstīm jānodrošina, ka tad, ja ieinteresētās Dalībvalstis pieprasa izsniegt dokumentu kopijas, tās tiek piegādātas par to pašu cenu (ja tāda ir), neskaitot piegādāšanas izmaksas, kā attiecīgās Dalībvalsts iedzīvotājiem ⁽¹⁾.

Paziņojuma sniegšanas kārtība

5. Ja nepastāv starptautiskie standarti, norādījumi vai rekomendācijas, vai arī ierosinātā sanitārā vai fitosanitārā noteikuma saturs būtiski neatbilst starptautiskajam standartam, norādījumam vai rekomendācijām, un, ja noteikumam ir svarīga nozīme citu Dalībvalstu tirdzniecībā, Dalībvalstīm:
 - a) sākotnējā stadijā jāpublicē paziņojums tādā veidā, lai dotu iespēju ieinteresētām Dalībvalstīm iepazīties ar priekšlikumu ieviest īpašus nosacījumus;
 - b) ar Sekretariāta starpniecību jāpaziņo citām Dalībvalstīm par produktiem, uz kuriem attieksies šie nosacījumi, kopā ar raksturojumu par izvirzītā nosacījuma mērķi un pamatnostādņēm. Šādi paziņojumi jāsniedz sākuma nosacījumu izstrādes sākuma periodā, kad vēl iespējams izdarīt labojumus un ņemt vērā komentārus;
 - c) pēc citu Dalībvalstu lūguma izsniegt ierosināto nosacījumu kopijas, un, ja iespējams, norādīt sadaļas, kas būtiski atšķiras no starptautiskajiem standartiem, norādījumiem vai rekomendācijām;
 - d) bez diskriminācijas dot citām Dalībvalstīm saprātīgu laiku rakstveida komentāru iesniegšanai, pēc pieprasījuma pārspriest šos komentārus, un ņemt vērā komentārus un diskusiju rezultātus.
6. Tomēr, ja Dalībvalstij ir radušās neatliekamas veselības aizsardzības problēmas, vai arī pastāv to rašanās draudi, šī Dalībvalsts, ja tā uzskata par nepieciešamu, var neveikt tos pasākumus, kas uzskaitīti šī Pielikuma 5. punktā, ar nosacījumu, ka Dalībvalsts:
 - a) nekavējoties, ar Sekretariāta palīdzību, paziņo citām Dalībvalstīm par noteiktiem produktiem un noteikumiem, īsi raksturojot izvirzītā noteikuma mērķi un pamatnostādnes, tai skaitā – problēmas(-u) netliekamo raksturu;
 - b) pēc citu Dalībvalstu pieprasījuma izsniedz tām noteikumu kopijas;
 - c) atļauj citām Dalībvalstīm iesniegt rakstveida komentārus, pēc pieprasījuma apspriež tos, un ņem vērā šo komentāru un diskusiju rezultātus.

⁽¹⁾ Sanitārie un fitosanitārie pasākumi: kā vispārēji piemērojamie likumi, rīkojumi vai lēmumi.

⁽²⁾ Šajā Līgumā termins "iedzīvotāji" PTO Dalībvalsts muitas teritorijā nozīmē fizisko vai juridisko personu kopu, kuras vai nu dzīvo, vai kurām ir reāli eksistējošs rūpniecības vai tirdzniecības uzņēmums šajā teritorijā.

7. Paziņojumi Sekretariātam iesniedzami angļu, franču vai spāņu valodā.
8. Attīstītās Dalībvalstis pēc pārējo Dalībvalstu lūguma nodrošina dokumentu kopijas, bet apjomīgu dokumentu gadījumā – dokumentu kopsavilkumus ar speciālām norādēm angļu, franču vai spāņu valodā.
9. Sekretariātam nekavējoties jāizplata paziņojuma kopijas visām Dalībvalstīm un ieinteresētajām starptautiskajām organizācijām, kā arī jāpievērš jaunattīstības Dalībvalstu uzmanība ikvienam paziņojumam, kas attiecas uz produktiem, par kuriem tām ir sevišķa interese.
10. Dalībvalstīm jānosaka viena centrālās valsts varas iestāde, kas ir atbildīga par nosacījumu attiecībā uz paziņojuma sniegšanas procedūram, saskaņā ar šī Pielikuma 5., 6., un 8. punktiem, ieviešanu valsts līmenī.

Vispārējās atrunas

11. Nekas šajā Līgumā netiek traktēts kā prasība:
 - a) sniegt detaļu vai projektu kopijas, vai publicēt tekstus valodā, kas nav Dalībvalsts valoda, izņemot gadījumus, kas noteikti šī Pielikuma 8. punktā; vai arī
 - b) Dalībvalstīm izpaust konfidenciālu informāciju, kas varētu kavēt sanitārās vai fitosanitārās likumdošanas īstenošanu, vai arī, ietekmēt atsevišķu uzņēmumu likumīgās komercintereses.

C PIELIKUMS

KONTROLE, INSPEKCIJA UN NOVĒRTĒŠANAS PROCEDŪRAS ⁽¹⁾

1. Attiecībā uz jebkuru procedūru, lai pārbaudītu un nodrošinātu sanitāro vai fitosanitāro pasākumu izpildi, Dalībvalstīm jānodrošina sekojošais:
 - a) šādas procedūras tiek uzsāktas un pabeigtas bez liekas kavēšanās, un ne mazāk labvēlīgi pret importētajiem produktiem kā pret iekšzemes produktiem;
 - b) katras procedūras informācijas apstrādei nepieciešamais vai paredzētais laika posms tiek darīts zināms pieteikuma iesniedzējam, pēc tā lūguma; saņemot iesniegumu, atbildīgā iestāde nekavējoties pārbauda, vai ir visa dokumentācija, un precīzi un izsmeljoši informē pieteikuma iesniedzēju par visiem trūkumiem; atbildīgā iestāde nekavējoties precīzi un izsmeljoši dara zināmus procedūras rezultātus pieteikuma iesniedzējam, lai nepieciešamības gadījumā varētu veikt labojumus; gadījumā, ja iesniegumam ir trūkumi, atbildīgā iestāde pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma turpina procedūras, cik tās praktiski ir iespējamas; pēc pieprasījuma, pieteikuma iesniedzējs tiek informēts par procedūras izskatīšanas gaitu, pamatojot jebkuru kavēšanos;
 - c) informācijas pieprasījums ir ierobežojošs, ciktāl tas ir nepieciešams attiecīgām kontroles, inspekcijas un novērtēšanas procedūrām, ieskaitot konservantu un piesārņojošo vielu pieļaujamo daudzumu noteikšanu pārtikā, dzērienos un lopbarībā;
 - d) informācijas konfidencialitāte, kas rodas vai tiek sniegta sakarā ar kontroli, inspekciju un novērtēšanu, par importētajiem produktiem tiek respektēta ne mazāk labvēlīgi kā attiecībā uz vietējiem produktiem, un tādā veidā, lai tiktu aizsargātas likumīgās komerciālās intereses;
 - e) ikviena kontroles, inspekcijas un apstiprināšanas prasība attiecībā uz individuāliem preču paraugiem ir ierobežota ar to, kas ir saprātīgs un nepieciešams;
 - f) jebkādas procedūru izmaksas importētajiem produktiem, ir vienādas ar līdzīgiem iekšzemes produktiem, vai arī produktiem, kuriem ir jebkuras citas Dalībvalsts izcelsme, un tās nedrīkst būt augstākas par faktiskajam pakalpojuma izmaksām;
 - g) iekārtu izvietošana, kas tiek izmantotas procedūrās un importēto produktu paraugu izvēlē, jālieto tie paši kritēriji, kādi pastāv attiecībā uz iekšzemes produktiem, lai mazinātu neērtības pieteikumu iesniedzējiem, importētājiem, eksportētājiem vai to pārstāvjiem;
 - h) ja pēc kontroles un inspekcijas tiek mainītas produktu specifikācijas, ņemot vērā atbilstošos noteikumus, šādam modificētam produktam procedūra ir ierobežota līdz nepieciešamajām darbībām, lai pietiekošā mērā pārliecinātos par to, ka produkts joprojām atbilst noteikumiem;
 - i) pastāv atsevišķa procedūra, lai pārskatītu sūdzības, kas attiecas uz šādu procedūru darbošanos un veiktu darbības, kad sūdzība ir pamatota.

Ja importējošā Dalībvalstī darbojas sistēma pārtikai pievienoto konservantu novērtēšanai, vai piesārņojošo vielu pieļaujamo daudzumu noteikšanai pārtikā, dzērienos un lopbarībā, kas aizliedz vai ierobežo preču pieeju iekšējā tirgū tiem produktiem, kuriem trūkst attiecīgs apstiprinājums, importējošai Dalībvalstij jāapsver iespēju lietot attiecīgu starptautisku standartu, kā pamatu pieņemamam risinājumam, līdz galīgā standarta noteikšanai.
2. Ja sanitārie vai fitosanitārie pasākumi nosaka kontroli ražošanas līmenī, Dalībvalstij, kuras teritorijā notiek ražošana, jānodrošina nepieciešamā palīdzība, lai veicinātu šādu kontroli un kontrolējošo iestāžu darbu.
3. Nekas šajā Līgumā neliedz Dalībvalstīm veikt savās teritorijās nepieciešamās inspekcijas.

⁽¹⁾ Kontroles, inspekcijas un novērtēšanas procedūras cita starpā ietver sevī paraugu ņemšanas, pārbaudes un sertifikācijas procedūras.